

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 30/2011-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť L. R., M.; L. V., B., a spoločnosti D., a. s., D., zastúpených advokátkou JUDr. M. H., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. R., L. V. a spoločnosti D., a. s., na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010 p o r u š e n é b o l o .

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť L. R., L. V. a spoločnosti D., a. s., trovy právneho zastúpenia v sume 375,11 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a jedenásť centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. M. H., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti L. R., L. V. a spoločnosti D., a. s., vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 30/2011-15 z 27. januára 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť L. R., M.; L. V., B., a spoločnosti D., a. s., D. (ďalej len „sťažovatelia“), v časti, ktorou namietali porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou z 30. júna 2005 doručenu Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) 7. júla 2005, domáhali proti žalovanému JUDr. I. P., správcovi konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti P., a. s., D., určenia neplatnosti právneho úkonu – opakovanej dražby realizovanej správcom konkurznej podstaty 8. júna 2005. V priebehu konania sťažovatelia požiadali o rozšírenie

účastníkov na strane žalovaných, čomu krajský súd vyhovel a pripustil vstup do konania spoločnosti O., a. s., I., ako žalovaného v 2. rade, a JUDr. M. P. – správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti P., a. s., D., ktorý sa stal správcom konkurznej podstaty namiesto JUDr. I. P., ako žalovaného v 3. rade. Neskôr sťažovatelia svoj žalobný návrh rozšírili a domáhali sa taktiež určenia neplatnosti prvej dražby konanej 16. júla 2004.

Krajský súd rozsudkom č. k. 35 Cbi 78/2005-Pú-383 z 24. februára 2009 žalobu sťažovateľov zamietol.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podali sťažovatelia odvolanie zo 16. marca 2009, o ktorom najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010 tak, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 35 Cbi 78/2005 z 24. februára 2009 potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľov označeným rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovatelia svoje presvedčenie odôvodnili takto:

„Najvyšší súd SR, ako odvolací súd, Rozsudkom... potvrdil napadnutý Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici...

Svoje rozhodnutie iba veľmi stručne odôvodnil tým, že dražby boli vykonané správcom konkurznej podstaty za spoluúčasti súdu a so súhlasom súdu, z toho dôvodu teda nie je možné platnosť dražby spochybňovať žalobou o určenie neplatnosti tohto úkonu. Podľa názoru odvolacieho súdu by išlo o spochybňovanie rozhodnutia súdu formou inej žaloby, čo by bolo v rozpore so zákonom...

Sťažovateľ má za to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu podobne ako odôvodnenie rozsudku súdu 1. stupňa, nespĺňa náležitosti ust. § 157 ods. 2 O. s. p., je z toho dôvodu nepreskúmateľné, čím bolo porušené základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky..., došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s § 157 O. s. p., nakoľko nedostatky

odôvodnenia rozhodnutia je možné považovať za postup súdu, ktorým bolo účastníkovi odňaté konať pred súdom, kvalifikovane uplatňovať a brániť svoje práva a súčasne zaťažuje konanie tzv. inou vadou.

Z rozhodnutia odvolacieho súdu podobne ako z rozhodnutia prvostupňového súdu, nie je zrejmé, aký bol konkrétny právny dôvod zamietnutia žaloby a potvrdenia zamietajúceho rozhodnutia súdu 1. stupňa, či a z akých dôvodov išlo o nepreukázanie existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení alebo nedostatok predpokladaných a žalobcami tvrdených dôvodov neplatnosti právnych úkonov.

Žiaden zo súdov neuviedol konkrétne ustanovenie zákona, ktoré by vylučovalo možnosť určenia neplatnosti dražieb rozhodnutím súdu. Podľa poznatkov sťažovateľa, konania o určenie neplatnosti dražby sú v praxi slovenských súdov bežné. Podľa samotného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, dražba je právnym úkonom, ktorého neplatnosti by sa teoreticky bolo možné domáhať, avšak odvolací súd nemožnosť uplatnenia určovacej žaloby vyvodzoval zo skutočnosti, že dražba bola vykonaná so súhlasom súdu, a že by v tomto prípade išlo o spochybňovanie rozhodnutia súdu formou inej žaloby, čo by bolo v rozpore so zákonom.

Je ale nepochybné, že spochybňované nie je žiadne rozhodnutie súdu (nakoľko dražba rozhodnutím súdu nie je) a súčasne žiadne zákonné ustanovenie upravujúce neplatnosť právnych úkonov, z režimu tejto právnej úpravy nevylučujú dražby vykonané správcom konkurznej podstaty v rámci konkurzného konania.

V konečnom dôsledku žalobcovia nespochybňujú platnosť dražieb z dôvodu samotného konania dražieb, ale z dôvodu, že tieto boli vykonané spôsobom, ktorý odporuje zákonu.

Máme za to, že stručné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, neobsahujúce (konkrétne) právne posúdenie v konaní uplatneného nároku neumožňuje účastníkom konania ani tretím osobám zistenie, na základe akých právne relevantných skutočností odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil, ako sa vôbec vysporiadal s argumentáciou žalobcov, obsiahnutou v odvolaní proti rozhodnutiu súdu 1. stupňa.

Odvolací súd pochybil aj tým, že neprihliadol na nepreskúmateľnosť napadnutého prvostupňového rozhodnutia. Takého rozhodnutie nie je možné v odvolacom konaní preskúmať ani pri prevedení dokazovania odvolacím súdom a jedinou možnosťou nápravy

takejto vady je zrušiť rozhodnutie súdu I. st., ktoré nerešpektovalo zásady uvedené v cit. ust. § 157a § 132 O. s. p. a pokiaľ tak neurobil, zaťažil konanie vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Naviac odvolací súd svoje rozhodnutie taktiež nezdôvodnil dôsledne, neuviedol ako sa vo veci vyjadril obžalovaný, nevysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov pritom vychádzal a akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil, prečo nevykonaj aj ďalšie navrhnuté dôkazy...

Nejasné rozhodnutie odvolacieho súdu naznačuje právny názor tohto súdu, podľa ktorého je nemožné určenie neplatnosti dražby vykonanej správcom konkurznej podstaty v konkurznom konaní, ktorý nielen že je nesprávny, ale vyplýva z neho i iné právne posúdenie nároku žalobcov ako to, ktoré pre zamietnutie použil prvostupňový súd...“

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľa žiadali, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky, Rozsudkom zo dňa 22. 6. 2010, sp. zn. 4 Obo 49/2009..., porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1... Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., ako aj podľa čl. 36 ods. 1 Ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý bol vyhlásený pod č. 209/1992 Zb.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Obo 49/2009 zo dňa 22. 6. 2010... sa zrušuje a vec sa vracia prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR... sú povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť sťažovateľovi do 2. mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu finančné zadostučinenie v sume 10 000 Eur.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 375,11 Eur... ktoré je Najvyšší súd SR povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa Advokátskej kancelárie JUDr. M. H..., s. r. o. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe výzvy ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrili obidvaja účastníci konania: za najvyšší súd predseda obchodnoprávneho kolégia listom č. k.

KP 4/2011-26 zo 14. marca 2011 a právna zástupkyňa sťažovateľov svojím stanoviskom k uvedenému vyjadreniu najvyššieho súdu listom zo 7. apríla 2011.

2.1 Predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„V súvislosti s námietkou sťažovateľov spočívajúcej v tvrdení o nepreskúmateľnosti rozhodnutia najvyššieho súdu z dôvodu jeho stručnosti, máme za to, že rozhodnutie, resp. jeho odôvodnenie spĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. Skutočnosť, že rozhodnutie nie je totožné s očakávaniami a predstavami účastníkom konania, nemôže viesť k záveru, že toto je v rozpore so základným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky... a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd... Pokiaľ aj v odôvodnení rozhodnutia absentujú otázky na všetky sťažovateľmi namietané skutočnosti, ale dáva odpoveď na rozhodujúci argument, nemožno vyhodnotiť takéto rozhodnutie za rozhodnutie s prvkami arbitrárneho charakteru.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd navrhuje, aby vo vzťahu k sťažnosti sťažovateľov o porušení ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom najvyššieho súdu z 22. júna 2010, sp. zn. 4 Obo 49/2009 ústavný súd vyslovil, že sťažovateľmi namietané práva podľa vyššie označených dokumentov porušené neboli.“

Zároveň najvyšší súd oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o sťažnosti sťažovateľov.

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom stanovisku k vyjadreniu najvyššieho súdu uviedla:

«Máme za to, že vyjadrenie NS SR k ústavnej sťažnosti je všeobecné, nekonkrétne,... v ktorom sa neuvádza..., aký argument účastníkov považoval súd za rozhodujúci a ako sa s ním v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. vysporiadal.

Stanovisko obsahuje formuláciu z judikatúry, ktorú ale nie je možné vzťahovať jednotne (plošne) na všetky rozhodnutia so stručným odôvodnením, pričom navyše nie je

možné zamieňať stručnosť odôvodnenia, ktorá nevylučuje, že rozhodnutie má všetky náležitosti a vysporiadáva sa s celým rozsahom argumentácie účastníkov, s rozhodnutím nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov a náležitosti vyžadovaných procesným predpisom.

Opätovne si dovoľujeme poukázať na tú skutočnosť, že dôvod zamietnutia žaloby nie je zrejmý (presvedčivý) z rozhodnutia jednak prvostupňového súdu, ktorý konštatoval „neosvedčenie nároku žalobcov na určenie neplatnosti dražieb“ bez toho, aby objasnil, či za neosvedčenú považoval existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení alebo nedostatok zákonom predpokladaných dôvodov, určenia neplatnosti právneho úkonu alebo nedostatok v právnom postavení žalobcov, z dôvodu, že dispozičné oprávnenie k majetku podstaty vyhlásením konkurzu prešlo na správcu.

Najvyšší súd ako odvolací súd pritom nekonštatoval, že by sa s takýmto dôvodom stotožnil a vzhľadom na nedostatky odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia prípadne nedoplnil argumentáciu súdu o jednoznačnú identifikáciu dôvodu zamietnutia žaloby.

Z jeho rozhodnutia vyplýva, že nárok žalobcov považoval za neuplatniteľný návrhom na začatie konania (opätovne bez toho, aby svoje stanovisko logicky a právne vysvetlil), nakoľko podľa jeho názoru ide o spochybňovanie rozhodnutia súdu (!) formou inej žaloby.

... napadnuté rozhodnutia súdov nespĺňajú náležitosti podľa § 157 ods. 2 O. s. p a sťažovateľovi aj po obdržaní vyjadrenia NS SR zo dňa 14. 3. 2011 nie je zrejmé, aký rozhodujúci argument pri rozhodnutí mal na mysli odvolací súd a potvrdil ním absenciu otázok resp. odpovedí na namietané skutočnosti a predkladané dôkazy.

Sťažovateľ trvá na obsahu sťažnosti vychádzajúcej z nedostatkov rozhodnutia a na podporu uvádza nasledovné argumenty:

A. súd sa nevysporiadal s navrhnutými dôkazmi, ktoré by mali podstatný význam a dostatočne by objasnili skutkový stav a právny základ rozhodnutia - revízia spochybňovaného znaleckého posudku (objasnenie predmetu dražby a relevantnosť určenia jeho všeobecnej hodnoty) a stotožnil sa s nezákonným spôsobom vykonania dražby!...

- porušené všeobecné zásady spravodlivého prerokovania veci pred súdom vychádzajúce z požiadavky zabezpečenia rovnosti účastníkov pred súdom a z princípu kontradiktórnosti súdneho konania

B. súdom nerešpektované základné právo sťažovateľa na spravodlivý proces

Naliehavý právny záujem žalobcu v 3. rade - spoločnosti D., a. s., ktoré vyplýva z právneho postavenia jediného 100% akcionára obchodnej spoločnosti P., a. s...

Ide jednak o práva nemajetkové a jednak o prvoradé majetkové práva akcionára, ktorými sú právo na podiel zo zisku v zmysle § 178 Obch. zákonníka a právo na likvidačný zostatok...

C. prezumpcia správnosti a zákonnosti právnych aktov - súdnych rozhodnutí

Predbežné opatrenie vydané Okresným súdom Trnava sp. zn. 16 Cb 16/05 zo dňa 31. 5. 2005 doručené správcovi, pracovníkom súdu (zúčastnený na dražbe ako osoba poverená súdom), pred začatím konania opakovanej dražby.

Vykonaním dražby správca konal v rozpore s povinnosťou uloženou v ust. § 8 ods. 2 ZKV, t. j. vykonávať svoju funkciu s odbornou starostlivosťou...»

Podaním z 27. júna 2011 doručeným ústavnému súdu 30. júna 2011 sťažovatelia vyjadrili súhlas s upustením od ústneho pojednávania o ich sťažnosti prijatej na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní ústavný súd nepovažuje za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napádaným rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo podľa názoru sťažovateľov dôjsť tým, že rozsudok najvyššieho súdu je nedostatočne odôvodnený, nespĺňa zákonom predpísané náležitosti, je nejasný a v konečnom dôsledku nepreskúmateľný.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je, alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07).

Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil (napr. I. ÚS 402/08, I. ÚS 342/2010), že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť [§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)].

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 35 Cbi 78/2005 z 24. februára 2009 zamietol žalobu sťažovateľov, ktorou sa domáhali určenia neplatnosti právnych úkonov – dražby zo 16. júla 2004 a opakovanej dražby z 8. júna 2005, pritom vecne skúmal a vyhodnotil všetky sťažovateľmi uvádzané argumenty, na základe ktorých sa domáhali určenia neplatnosti dražieb.

Rozhodnutie krajského súdu sťažovateľa napadli riadnym opravným prostriedkom – odvolaním, v ktorom mu vytýkali predovšetkým neuznanie pasívnej legitímácie odporcu v 1. rade, absenciu konkretizácie záveru o neosvedčení nároku žalobcov na určenie neplatnosti dražieb, nevysporiadanie sa s argumentáciou sťažovateľov, absenciu vysporiadania sa s doručením predbežného opatrenia Okresného súdu Trnava sp. zn. 16 Cb 16/05 z 31. mája 2005, ktorým bolo zakázané nakladať s majetkom úpadcu, konkurznému súdu cestou vyššieho súdneho úradníka (čo bolo podľa sťažovateľov zákonnou prekážkou, ktorá mala mať za následok zastavenie dražby) a napokon absenciu zákonných náležitostí prvostupňového rozhodnutia.

Najvyšší súd o odvolaní sťažovateľov rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010 tak, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu potvrdil, čo odôvodnil takto:

„Predmetom odvolacieho konania je posúdiť správnosť rozhodnutia prvostupňového súdu, ktorý návrh na určenie neplatnosti dražieb vykonaných v konkurze na úpadcu P., a. s. zamietol. Predmetom obidvoch dražieb, ktorých určenie neplatnosti sa žalobca domáhal bol hotel P. v D. Z dokladov založených v spise nie je sporné, že kúpno-predajné zmluvy boli za úpadcu uzavreté jeho správcom konkurznej podstaty JUDr. P. označeným ako žalovaný v I., ktorý bol neskôr funkcie správcu konkurznej podstaty zbavený. Skutočnosť, že dražby boli realizované správcom konkurznej podstaty potvrdzujú, že boli vykonané za spoluúčasti súdu a so súhlasom súdu. Námieta žalobca, že dražby sa ako dozorujúci sudca zúčastnil súdny tajomník je pre posúdenie dôvodnosti návrhu neopodstatnená, dražby sa zúčastnila osoba poverená súdom, čo je v súlade so zákonom. Dražba bola vykonaná so súhlasom súdu, z ktorého dôvodu nie je možné platnosť dražby schválenej súdom spochybňovať žalobou o určenie neplatnosti tohto úkonu. Išlo by o spochybňovanie rozhodnutia súdu formou inej žaloby, čo by bolo v rozpore so zákonom. Prvostupňový súd rozhodol v zmysle platných právnych predpisov, keď takúto žalobu ako právne nedôvodnú zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdil.“

Z citovaného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd svoje rozhodnutie založil predovšetkým na závere, že dražba bola vykonaná „*za spoluúčasti súdu a so súhlasom súdu*“, preto nie je možné jej platnosť spochybňovať žalobou o určenie jej neplatnosti, pretože by išlo o spochybňovanie rozhodnutia súdu formou inej žaloby, čo by bolo v rozpore so zákonom.

Ústavný súd pripomína, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy (a v čl. 36 ods. 1 listiny) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu (§ 211 OSP). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. I. ÚS 50/2011).

Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu v odôvodnení

rozhodnutia zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že (ne)majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

Zákonodarcom upravenú fakultatívnu možnosť odvolacieho súdu obmedziť sa v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 OSP) je vždy potrebné v záujme ústavne konformného výkladu (čl. 152 ods. 4 ústavy) aplikovať aj vo svetle judikatúry ústavného súdu a EŠLP zaoberajúcej sa právom účastníka súdneho konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu. Ak tak všeobecný súd nepostupoval, jeho rozsudok je nevyhnutné považovať za arbitrárny, zjavne neodôvodnený, a tým priamo zasahujúci do základného práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny).

Z uvedeného vyplýva, že bolo úlohou ústavného súdu podľa špecifických okolností konkrétneho prípadu posúdiť, či absencia odôvodnenia tak, ako na ňu poukazovali sťažovatelia vo svojej sťažnosti, dosahuje takú intenzitu, že ňou bolo zasiahnuté do základného práva sťažovateľov zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ako vyplýva zo samotného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu z 22. júna 2010, sťažovatelia v odvolaní proti rozsudku krajského súdu z 24. februára 2009 namietali, „že zákon o konkurze a vyrovnaní neupravuje procesné nástupníctvo v prípade, ak dôjde k zmene správcu konkurznej podstaty, a preto na žalobe voči žalovanému v 1. rade zotrvali. Namietali rozsah zdôvodnenia a stručnú argumentáciu s odôvodnením, že konajúci súd sa stotožnil s tvrdením žalovaných. Zároveň namietali, že z konštatovania súdu, že žalobcovia neosvedčili svoj nárok na určenie neplatnosti dražieb nie je zrejmé, či súd za neosvedčenú považoval neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení, alebo iba nedostatok zákonom predpokladaných dôvodov neplatnosti právnych úkonov. Žalobcovia opätovne zdôraznili, že žaloba smerovala k určeniu absolútnej neplatnosti právneho úkonu – dražby, ktorá nemohla vyvolávať právne účinky, ktoré zákon s týmto

spája prevod vlastníckeho práva na dražbu. Žalobcovia od počiatku tvrdia, že dražba je od počiatku neplatná a nemohla vyvolávať účinky prechodu vlastníckeho práva.

Žalobcovia namietali, že konajúci súd sa nevysporiadal s doručeným predbežným opatrením, ktoré bolo doručené konkurznému súdu prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka priamo pred výkonom dražby. Podľa žalobcov pre vykonateľnosť predbežného opatrenia nebolo podstatné jeho doručenie správcovi konkurznej podstaty, ale samotné doručenie, realizácia, ktorá v konaní sporná nebola. Správca konkurznej podstaty sa pred dražbou dozvedel o prekážke, ktorá bránila vykonať dražbu a toto bol povinný rešpektovať. Aj samotný postup zákonného zástupcu súdu, že privolil, aby sa dražba konala napriek jeho vedomosti o predbežnom opatrení bol v rozpore so zákonom. Z uvedených dôvodov žalobcovia napadnuté rozhodnutie označili za nepreskúmateľné...“.

Najvyšší súd však na námietky sťažovateľov reagoval tým, že dražby boli vykonané „za spoluúčasti súdu a s jeho súhlasom“, čoho následkom je to, že „nie je možné platnosť dražby schválenej súdom spochybňovať žalobou o určenie neplatnosti tohto úkonu“.

Ako je zrejmé z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, tento sa na rozdiel od krajského súdu vecne nezaoberal skutkovými okolnosťami posudzovanej veci, ale všeobecne konštatoval, že platnosť dražby schválenej súdom nemožno spochybňovať žalobou o určenie neplatnosti tohto úkonu. Závery krajského súdu sa však o takúto argumentáciu neopierajú. Krajský súd tvrdenia sťažovateľov vecne skúmal, vyhodnotil a v konečnom dôsledku o nich rozhodol. Najvyšší súd ako druhostupňový súd síce potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, t. j. záver, že žalobu sťažovateľov bolo potrebné zamietnuť, avšak je evidentné, že k tomu nedospel na základe totožných dôvodov ako krajský súd. Kým krajský súd pristúpil k preskúmaniu a vyhodnoteniu námietok sťažovateľov, najvyšší súd sa týmito nezaoberal a potrebu zamietnutia žaloby odôvodnil nemožnosťou napadnutia dražby žalobou o určenie neplatnosti právneho úkonu, a to bez toho, aby uviedol, o aké zákonné ustanovenie svoje tvrdenia oprel. Najvyšší súd neuviedol, z akého zákonného ustanovenia vyplýva, že platnosť dražby, ktorou sa speňažuje majetok úpadcu, nemožno žalobným návrhom spochybňovať. Uviedol iba to, že preskúmanie dražby by bolo „v rozpore so zákonom“. Najvyšší súd ako druhostupňový súd teda rozhodol bez toho, aby

v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol právny predpis alebo niektoré ustanovenie právneho predpisu, ktorý aplikoval, neuviedol konkrétne, s ktorým zákonom je preskúmanie dražieb v rozpore. Právne posúdenie musí pritom v odôvodnení rozsudku poukázať na právny predpis, z ktorého právne posúdenie odvodzuje. Pokiaľ súd túto zásadu opomenie tak, ako aj v okolnostiach danej veci, dochádza tým k nepreskúmateľnosti príslušného rozhodnutia.

Za takýchto okolností rozsudok najvyššieho súdu nie je možné považovať za súladný s ustanovením § 157 ods. 2 OSP (eventuálne ani s ustanovením § 219 ods. 2 OSP). Okrem uvedeného bolo povinnosťou odvolacieho súdu primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom buď reagovať na podstatné odvolacie námietky sťažovateľov smerujúce proti rozhodnutiu krajského súdu, alebo uviesť iné dôvody, pre ktoré podľa jeho názoru bolo potrebné žalobu sťažovateľov zamietnuť (za primeraného použitia príslušných ustanovení procesnoprávneho predpisu, napr. aj postup podľa § 213 ods. 2 OSP). Najvyšší súd sa však právnou argumentáciou sťažovateľov vôbec nezaoberal, neuviedol na zvýraznenie správnosti a presvedčivosti rozsudku krajského súdu žiadne dôvody a ani prípadné iné dôvody, pre ktoré bolo potrebné žalobu sťažovateľov zamietnuť a ktoré by ústavnému súdu umožnili konštatovať, že svojím postupom pri odôvodnení napadnutého rozsudku najvyšší súd neporušil základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu.

Najvyšší súd teda v odôvodnení napadnutého rozsudku nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, pričom pri odmietnutí žaloby sťažovateľov vychádzal z iných právnych dôvodov než súd prvého stupňa, a napriek tomu sťažovateľom arbitrárne neumožnil, aby k aplikácii týchto právnych predpisov zaujali stanovisko. Najvyšší súd však nereagoval ani na podstatné odvolacie námietky, pričom od uvedenej povinnosti ho nemôže oslobodiť ani znenie § 219 ods. 2 OSP, ktoré nemožno aplikovať čisto formálne, ale v spojení s judikatúrou ústavného súdu a ESLP a súčasne v spojení s § 157 ods. 2 OSP. Podľa uvedeného ustanovenia (ktoré primerane platí aj pre odvolací súd – § 211 ods. 2 OSP) totiž súd v odôvodnení rozsudku okrem iného uvedie, ako vec právne posúdil.

Uvedené závery boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý v bode 1 výroku tohto rozhodnutia vyslovil, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010 bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy (a v čl. 36 ods. 1 listiny), ako aj právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

4. Sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 49/2009 z 22. júna 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ústavný súd v súvislosti s týmto návrhom sťažovateľov dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby využil aj svoju právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, a preto vyhovel návrhu sťažovateľov a zrušil označený rozsudok najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Najvyšší súd bude v ďalšom konaní vo veci podľa § 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

5. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 znížená o 50 % (zastupovanie dvoch a viac sťažovateľov) je 60,12 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 znížená o 50 % je 61,75 € a hodnota režijného paušálu je 7,41 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľom nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2010 (prevzatie a príprava zastúpenia 2. augusta 2010 a podanie sťažnosti ústavnému súdu z 2. septembra 2010) v sume 403,98 € a náhrada za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2011 (vyjadrenie k stanovisku najvyššieho súdu zo 7. apríla 2011) v sume 207,48 €, takže sťažovateľom tak vznikol nárok na úhradu trov konania v celkovej sume 611,46 €.

Keďže právny zástupca sťažovateľov si uplatnil náhradu trov v sume 375,11 €, ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov v uplatnenej výške, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €.

Ústavný súd k tejto požiadavke sťažovateľov uvádza, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy iba vtedy, ak vyslovením porušenia práva a prípadnými ďalšími výrokmi (napr. zrušením rozhodnutia a vrátením veci na ďalšie konanie) nedôjde k plnej náprave protiprávneho stavu. V danom prípade vyslovenie porušenia označených práv v spojení so zrušením rozsudku najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie zabezpečuje pre sťažovateľov plnú satisfakciu, a preto ich finančná požiadavka nie je oprávnená, preto jej ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2011